

**ӨМНӨГОВЬ АЙМГИЙН ХҮН АМЫН ЭРҮҮЛ МЭНД, ЭМНЭЛГИЙН ТУСЛАМЖ**

**ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ТОВЧ МЭДЭЭЛЭЛ**

*/2024 оны 3 сарын байдлаар/*

№	Үзүүлэлт	<b>БОЭТ</b>	Сумдын эмнэлэг	Өрхийн эмнэлэг	Хувийн эмнэлэг	Нийт дүн
1	Нийт үзлэг	43877	22536	25291	16428	108132
2	Урьдчилан сэргийлэх үзлэг	7939	6140	10973	1621	26673
3	Идэвхтэй хяналтын үзлэг	2970	2173	3661	778	9582
4	Бүртгэгдэж эмчлэгдсэн өвчлөл	13573	5878	2435	4709	26595
5	Нийт төрөлт	250	37			287
6	Хэвтэн эмчлүүлэгчид	2324	1589		880	4793
7	Нас баралт	6	44	29		79

№	Үзүүлэлт	2023.3	2024.3	Өөрчлөлт
1	Нийт үзлэг	93483	108132	14649
2	Урьдчилан сэргийлэх үзлэг	18542	26673	8131
3	Идэвхтэй хяналтын үзлэг	6251	9582	3331
4	Бүртгэгдэж эмчлэгдсэн өвчлөл	26326	26595	269
5	Нийт төрөлт	329	287	-42
6	Охидын төрөлт	7	17	10
7	Гэрийн төрөлт	2	0	-2
8	Хэвтэн эмчлүүлэгчид	4305	4793	488
9	Нас баралт	78	79	1
10	0-1 насны эндэгдэл	0	5	5
11	1-5 насны эндэгдэл	0	0	0
12	Хурц халдварт өвчин	165	385	220

Үзүүлэлт	хэмжих нэгж	2023.3 сар	2024.3 сар	өөрчлөлт
Нялхасын эндэгдэл	1000 амьд төрөлтөд	0	17.3	17.3
Үр хөндөлт	1000 амьд төрөлтөд	288.7	447.9	159.2
<b>Үүнээс охидын</b>	хувь	5.2	3.8	-1.4
Хурц халдварт өвчин	10000 хүн амд	22.3	51	28.7
БЗДХ	10000 хүн амд	4.3	16.9	12.6
<b>Үүнээс өсвөр үе</b>	хувь	25.7	15.6	-10.1
Хүүхдийн хяналт /0-1 нас/	хувь	76.1	77.8	1.7
Хүүхдийн хяналт /1-5 нас/	хувь	37.3	34.7	-2.6

**I.ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН ТУСЛАМЖ ҮЙЛЧИЛГЭЭ**

- Улсын болон хувийн хэвшлийн эрүүл мэндийн байгууллагууд нийт 108132 хүнд үзлэг шинжилгээ хийсний 26.6%-д нь урьдчилан сэргийлэх болон идэвхтэй хяналт тандалтын үзлэг хийгдсэн байна.
- Ортой эмнэлгүүдэд нийт 793 хүнийг 30006 ор хоногоор хэвтүүлэн эмчилсэн нь нэг хүн дунджаар 6.2 хоног хэвтэн эмчлүүлсэн байна.

- Түргэн тусламжийн 2480 дуудлагад явж үйлчилсний 451(18.1%) нь алсын дуудлага,206 (8.3%) нь осол гэмтлийн яаралтай дуудлага байсан байна.
- Нийт эмийн сангууд 30625 жор хүлээн авч, 4.3 тэрбум гаруй төгрөгний эм бараа борлуулалт хийсэн байна.
- ЭЭСангуудад нийт 3100 жор ирсний 53.3% (1652) нь ЭМДаатгалын, 1.4% (44) мансууруулах сэтгэц нөлөөт эмийн, 45.3%(1404) нь энгийн эмийн жор байсан байна. Зайлшгүй шаардлагатай эмийн хангалт дундажаар 68.5% байна.

## II.БҮРТГЭГДСЭН ӨВЧЛӨЛ, ЭНДЭГДЭЛ

1. 3 сарын байдлаар 26595 халдварт бус өвчлөл шинээр бүртгэгдэж эмчлэгдсэн нь өмнөх оны мөн үеэс 269 тохиолдлоор өссөн байна. Нийт өвчлөлийн 73.1% нь шинэ өвчлөл байна.
2. **Үүнээс тэргүүлэх 5 өвчлөл нь:**
  1. Амьсгалын тогтолцооны өвчин-7028
  2. Хоол шингээх эрхтний өвчин-6006
  3. Цусны эргэлтийн тогтолцооны өвчин-2231
  4. Шээс бэлэгсийн тогтолцооны өвчин-1799
  5. Арьс харшил-1408
  6. Мэдрэлийн тогтолцооны өвчин-1388
3. 3 сарын байдлаар 449 хүн осол гэмтэлд өртсөний улмаас тусламж авсан ба өвчлөл өнгөрсөн оноос 127 тохиолдолоор өссөн байна.
4. Оны гарсаар 79 хүн нас барсан ба нийт нас барсан хүний 16,% нь хорт хавдраар, 12,6% нь зүрхний шигдээс, тархинд цус харвалт зэрэг сэргийлж болох эндэгдэлээр, 12,6% нь осол гэмтэлээр, 5% нь чихрийн шижин өвчнөөр тус тус нас барсан байна. Нийт нас баралтын 19 нь эмнэлэгт, бусад нь гэртээ хээр гадаа нас барсан байна.
5. БОЭТөвд 6 эндэгдэл тохиолдож 4 задлан шинжилгээнд хамруулсан ба задлан шинжилгээний хувь 66,6 % тай байна. Үндсэн оношийн зөрөө байхгүй.
6. **Нас баралтын шалтгаан:**
  - 1.Цусны эргэлтийн тогтолцооны өвчин-30
  - 2 Хорт хавдраар-13
  3. Осол гэмтлээр-10
  4. Амьсгалын тогтолцооны өвчин-7
  5. Хоол шингээх эрхтний өвчин-7
  - 6 .Чихрийн шижин-4
  7. Мэдрэлийн тогтолцооны өвчин-2
  - 8.Бөөрний архаг дутагдал-2
  9. Перинаталь үеийн эмгэг-1
  10. Төрөлхийн гажиг-1

## III.ЭХ, ХҮҮХДИЙН ЭРҮҮЛ МЭНД

- Нийт 287 эх төрж 288 хүүхэд мэндэлсэн нь өнгөрсөн онтой харьцуулахад 42 төрөлтөөр хүн амын төрөлт буурсан байна. Нийт төрсөн хүүхдийн хүйсийн харьцаа 1,1:1 байгаа ба эрэгтэй хүйс давамгайлж байна.
- Нийт төрөлтийн 4,1% (12) дутуу төрөлт эзэлж байна.
- Нийт төрөлтийн 5,9% (17) охидын төрөлт эзэлж байгаа ба өнгөрсөн оны мөн үеэс 10-н төрөлтөөр нэмэгдсэн үзүүлэлт байна.(Д3-10, ГТ-1 Мн-1,ЦЦ-3 бусад газар 2).

- 3 сарын байдлаар 129 эх үр хөндүүлж 1000 амьд төрөлтөд 447,9 байгаа нь өнгөрсөн оноос 159,2-р өссөн үзүүлэлт байна.
- 384 жирэмсэн эх хяналтанд шинээр орсны 342 (89%) эрт, 6(1,5%) хожуу хяналтад орсон байна.
- Нялхсын эндэгдэлын 5 тохиолдол бүртгэгдсэн нь нярай 1, 1-6 сартай-4 байна. Эндэгдэлийн шалтгаан нь суулгалт, осол гэмтэл-2, зүрхний гажиг, нярайн амьсгалын гачаалын шалтгаантай байна.
- 3 сарын байдлаар 7994 хүүхдийг идэвхтэй хянаж, хооллолт өсөлт хөгжилтийн байдлыг үнэлэн зөвлөгөө дэмжлэг үзүүлсэн нь хяналтад хамрагдвал зохих хүүхдийн 56,2% эзэлж байна. Хяналтанд хамрагдсан хүүхдүүдээс 7 хүүхэд жингийн алдагдалтай байгаа нь нийт хүүхдийн 0,2%-г эзэлж байгаа ба 9 хүүхэд туранхай, 6 хүүхэд өсөлт хоцрогдолтой байна.
- 0-1 насны хүүхдийн хяналт 77,8%, 1-5 хүртэлх насны хүүхдийн хяналт 34,7%-тай байна.

#### IV. ХАЛДВАРТ ӨВЧИН

- Он гараад 508 халдварт өвчин бүртгэж эмчилсэн нь өнгөрсөн оноос 273 тохиолдлоор өссөн байна. Нийт халдварт өвчний 25,1%-г БЗДХ, 54,1%-г салхинцэцэг, 0.9%-г цусан суулга, 16,9%-г гар хөл амны өвчин, 2,1%-г ковид, 0,7%-г сүрьеэ, ёлом, улаан эсэргэнэ зэрэг өвчнүүд тус тус эзэлж байна.
- БЗДХ-н 9,3% (12) нь жирэмсний үзлэгээс, 11,2% нь урьдчилан сэргийлэх үзлэгээр, 82,8% нь өвчний учир амбулатороор, 6% нь тандалтын үзлэгээс илэрсэн байна.

#### АНХААРАЛ ТАТСАН ҮЗҮҮЛЭЛТҮҮД:

1. 1000 амьд төрөлтөд нялхасын эндэгдэл 17,3-р (5) нэмэгдсэн.
2. 1000 амьд төрөлтөд үр хөндөлт өнгөрсөн оноос 159,2-р өссөн.
3. Охидын төрөлт, үр хөндөлт өнгөрсөн оны мөн үеэс нэмэгдэх хандлагатай анхаарал татаж байна.
4. Нас баралт, ялангуяа сэргийлж болох хавдар, чихрийн шижин, тархинд цус харвалт, зүрхний шигдээс, багтраа, осол гэмтэл, архины хордлого зэрэг шалтгаант нас баралт нийт нас баралтын 85% эзэлт байна. Хорт хавдарын нас баралтын 71% нь оношлогдсоноос хойш 1 хүртэлх жил амьдарсан байна.
5. Осол гэмтэлд өртөгсөдийн тоо өнгөрсөн оноос 1,4 дахин нэмэгдсэн байна.
6. Халдварт өвчин өнгөрсөн оны мөн үеэс 2,1 дахин нэмэгдсэн ба энд БЗДХ, салхинцэцэг, гар хөл амны авчин өнгөрсөн оны мөн үеэс нэмэгдсэн байна.
7. Хүүхдийн хяналтын хувь өнгөрсөн оны мөн үеэс буурсан ба өсөлт хоцролттой, жингийн алдагдалтай, туранхай хүүхдийн тоо нэмэгдсэн байна.

**Мэдээлэл бэлтгэсэн: ЭМГ-н статистикч Б Мидэрсүрэн , Д. Гантогтох**

**2024 оны 4 сарын 6**

## Эрт илрүүлгийн мэдээ 2024.3сар

Эмнэлгийн нэр	Артерийн даралт ихсэх өвчний эрт илрүүлэг			Чихрийн шижингийн эрт илрүүлэг			Элэгний хавдарын эрт илрүүлэг/15-65/			Умайн хүзүүний эсийн шинжилгээ			Хөхний үзлэгт хамрагдсан хүн			Дундаж хувь	
	хамрагдвал зохих	хамрагдсан	хамрагдсан хувь	хамрагдвал зохих	хамрагдсан	хамрагдсан хувь	хамрагдвал зохих	хамрагдсан	хамрагдсан хувь	хамрагдвал зохих	хамрагдсан	хамрагдсан хувь	хамрагдвал зохих	хамрагдсан	хамрагдсан хувь		
1	Баяндалай	939	194	20.7	1460	86	5.9	959	134	14.0	109	39	35.8	306	104	34.0	22.1
2	Баян-овоо	883	119	13.5	883	121	13.7	996	114	11.4	88	21	23.9	316	65	20.6	16.6
3	Булган	947	57	6.0	947	57	6.0	979	57	5.8	96	5	5.2	387	61	15.8	7.8
4	Гурвантэс	3364	411	12.2	3364	297	8.8	2936	192	6.5	306	29	9.5	1330	158	11.9	9.8
5	МандалОвоо	729		0.0	729		0.0	729	97	13.3	76	3	3.9	187	31	16.6	6.8
6	Манлай	1005	341	33.9	1082	414	38.3	1197	386	32.2	145	39	26.9	416	98	23.6	31.0
7	Номгон	997	98	9.8	997	79	7.9	956	80	8.4	79	5	6.3	398	29	7.3	7.9
8	Ноён	814	178	21.9	814	178	21.9	810	170	21.0	77	16	20.8	333	59	17.7	20.6
9	Сэврээ	570	134	23.5	640	149	23.3	722	30	4.2	96	24	25.0	272	99	36.4	22.5
10	Ханбогд	5110		0.0	5110		0.0	5235		0.0	1765	35	2.0	2001	335	16.7	3.7
11	Ханхонгор	848	236	27.8	848	215	25.4	875	143	16.3	134	21	15.7	350	136	38.9	24.8
12	Хүрмэн	829	44	5.3	854	66	7.7	778	49	6.3	264	10	3.8	87	69	79.3	20.5
13	ЦогтОвоо	1022	133	13.0	1022	133	13.0	1082	172	15.9	110	3	2.7	320	123	38.4	16.6
14	Цогтцэций	3000	68	2.3	3000	42	1.4	3500	452	12.9	350	23	6.6	1500	58	3.9	9.0
	<b>Сумын дүн</b>	<b>21057</b>	<b>2013</b>	<b>9.6</b>	<b>21750</b>	<b>1837</b>	<b>8.4</b>	<b>21754</b>	<b>2076</b>	<b>9.5</b>	<b>3695</b>	<b>273</b>	<b>7.4</b>	<b>8203</b>	<b>1425</b>	<b>17.4</b>	<b>10.5</b>
15	Шимбилэг	2550	910	35.7	2550	910	35.7	2550	786	30.8	643	152	23.6	1803	499	27.7	30.7
16	ӨнөОрших	2115	382	18.1	2315	342	14.8	3292	401	12.2	390	79	20.3	860	362	42.1	21.5
17	Энхийнхүслэ н	2653	1556	58.7	2737	1534	56.0	2275	297	13.1	433	54	12.5	1540	475	30.8	34.2
	<b>Өрхийн дүн</b>	<b>7318</b>	<b>2848</b>	<b>38.9</b>	<b>7602</b>	<b>2786</b>	<b>36.6</b>	<b>8117</b>	<b>1484</b>	<b>18.3</b>	<b>1466</b>	<b>285</b>	<b>19.4</b>	<b>4203</b>	<b>1336</b>	<b>31.8</b>	<b>29.0</b>
	<b>Нийт дүн</b>	<b>28375</b>	<b>4861</b>	<b>17.1</b>	<b>29352</b>	<b>4623</b>	<b>15.8</b>	<b>29871</b>	<b>3560</b>	<b>11.9</b>	<b>5161</b>	<b>558</b>	<b>10.8</b>	<b>12406</b>	<b>2761</b>	<b>22.3</b>	<b>15.6</b>
	<b>Зсарын өссөн</b>	<b>7301</b>	<b>4861</b>	<b>66.6</b>	<b>7386</b>	<b>4623</b>	<b>62.6</b>	<b>7113</b>	<b>3560</b>	<b>50.0</b>	<b>1086</b>	<b>558</b>	<b>51.4</b>	<b>3044</b>	<b>2761</b>	<b>90.7</b>	<b>64.3</b>